

Postup urbanizace ptáků ve městě Tachově

Urbanization of different bird species in Tachov town, western Bohemia

Pavel Řepa

Správa CHKO Slavkovský les, Hlavní 504, 353 01 Mariánské Lázně,
e-mail: pavel.repa@schkocr.cz

Úvod

Ptáci se již odedávna stali průvodci člověka a řada druhů se naučila profitovat z hnízdění a pobytu v jeho bezprostřední blízkosti. Proto již od dob historických, kdy se člověk poprvé začal zajímat o život ptáků, zjistil řadu druhů, které se natolik přizpůsobily jeho blízkosti, že se staly trvalými obyvateli i natolik člověkem přeměněného prostředí jako jsou města. Tak např. vrabec domácí, jiříčka obecná, vlaštovka obecná, rorýs obecný, rehek domácí a další druhy se staly trvalými obyvateli měst již v dávných dobách a jejich přítomnost v městech je již po desetiletí vnímána jako obvyklý jev. Jiné druhy sice ještě ornitologie v svých začátcích zaznamenala jako plaché druhy městům se vyhýbající, ale již před mnoha lety se v nich staly běžnými. Typickým příkladem je např. kos černý. V posledních desetiletích však do měst pronikla řada dalších donekdávna se jim vyhýbajících druhů. Při tom byly pozorovány značné rozdíly mezi jednotlivými částmi areálu. Proto jsem považoval za vhodné podat přehled o postupu pronikání takových druhů v jednom konkrétním městě, v němž jsem měl možnost tento fenomén sledovat po více než čtyřicet let.

Popis sledovaného města

Sledovaným městem je Tachov, nevelké okresní město v západních Čechách, v správním území Plzeňského kraje a obvodu městského úřadu s rozšířenou působností Tachov. Leží na západním okraji bioregionu Tachovská brázda (CULEK 1997). Tvoří ji plochá parovína o nadmořské výšce 490–510 m. Lesy zabírají cca 35 % plochy území, jsou tvořeny jen menšími souvislými celky o maximální velikosti 1–3 km². Převážnou část území pokrývají pole a louky, je zde několik soustav rybníků (velikost jednotlivých rybníků většinou do 10 ha). V sledovaném období došlo v otevřené zemědělské krajině zpočátku k výraznému zvýšení podílu orné půdy na úkor luk, k likvidaci značného množství remízků a další dřevinné zeleně a k odvodňování mokřadů kolem rybníků a vlhkých luk. Teprve po roce 1990 došlo naopak k opětovnému zatravňování polních celků. Lidská sídla jsou v oblasti rozmístěna velmi hustě, ovšem až na několik výjimek jde vesměs o vesnice velmi malé, zpravidla s méně než 200 obyvateli. V řadě vesnic začínají převažovat rekreační stavení. Tři existující města jsou nevelká, Bor a Planá mají méně než 10 000 obyvatel, Tachov asi 13 000 obyvatel.

Tachov je převážně obklopen otevřenou zemědělskou krajinou, jen na západní straně k jeho obvodu v menší části přiléhá souvislý les. Dolní částí města protéká řeka Mže. Většina města je tvořena zástavbou rodinných domků se zahrádkami, typická stará městská zástavba s vícepatrovými domy je jen v malém úseku v centru města kolem náměstí. Na SZ, SV a JV okraji města jsou tři sídliště vystavěná v druhé polovině minulého století z panelových domů. Ve městě jsou tři menší parky, na západní straně přímo na okraj města navazuje velký úsek parkové krajiny s loukami protkanými alejemi a skupinami stromů. Podobný, ale mnohem menší úsek krajiny je i na jihovýchodním okraji. Úseky, které můžeme hodnotit jako průmyslový biotop jsou ve městě nevelké a jsou tvořeny několika osaměle v zástavbě ležícími továrními objekty. Větší komplex průmyslové zástavby leží v blízkosti osady Oldřichov, mimo vlastní zastavěné území města. Velkou plochu zaujímají zahrádkové kolonie. V Tachově je takových úseků po různých místech obvodu města více než deset a zabírají skoro 20 % celkové plochy zastavěného území města.

Metoda

Při popisu postupu urbanizace vycházím především z mých téměř každodenních pozorování, při nichž jsem registroval a zaznamenával výskyt všech dosud v městě nepozorovaných nebo ještě řídké se vyskytujících druhů. Záznamy jsou v kartotéce uložené do roku 1980 v archivu Muzea Českého lesa v Tachově, po roce 1980 u autora tohoto sdělení. V letech 1974 – 1980 jsem také metodou mapování hnízdních teritorií sledoval kvantitativní složení hnízdní ptačí synuzie ve vybraných úsecích města. Šlo o všechny tři městské parky, největší ze zahrádkářských kolonií a úsek městské zástavby zahrnující střední a východní část města a jedno panelové sídliště. Celkem šlo o asi 40% celkové plochy zastavěného území města. Stejnou metodou jsem pak pokračoval v sledování v letech 1981–1991 na menším území (dva městské parky, východní část městské zástavby, panelové sídliště, zahrádková kolonie), celková plocha tvořila asi 20% zastavěného území (ŘEPA 1981, 1981a, 1982, 1993, 1994). Na stejné ploše jsem pak sčítání obnovil v letech 2001 a 2004–5. Výsledky těchto sčítání daly možnost kvantifikovat přibývání některých druhů přesněji. Zahrádkové kolonie jsou již prostředím silně synantropním. Při osidlování ptačími druhy volné krajiny, šlo mnohdy o vliv vývoje dřevinných porostů v nich, spíše než o přivykání blízkosti člověka.

Vlastní výsledky

V době, kdy jsem se systematickým pozorováním ptáků v Tachově začínal, byla již řada druhů, které v městě pravidelně hnízdily od dřívější doby. Jejich seznam vychází jednak z mých zkušeností před zahájením systematických pozorování (léta 1965–1973, kdy jsem již v městě bydlil), jednak z údajů dalších pozorovatelů z města Tachova (J. Veselý, K. Soukup, F. Šebor a další). Šlo především o následující druhy, které počítám za základní složku urbánní hnízdní avifauny, neboť se již v této době vyskytovaly ve větším počtu, nebo sice v malém počtu, ale pravidelně:

Hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*), kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), čáp bílý (*Ciconia ciconia*), sova pálená (*Tyto alba*), sýček obecný (*Athene noctua*), rorýs obecný (*Apus apus*), strakapoud velký (*Dendrocopos major*), žluna zelená (*Picus viridis*), špaček obecný (*Sturnus vulgaris*), sýkora koňadra (*Parus major*), sýkora modřinka (*Parus caeruleus*), pěvuška modrá (*Prunella modularis*), kos černý (*Turdus merula*), rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*), rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*), konipas bílý (*Motacilla alba*), chocholouš obecný (*Galerida cristata*), vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*), jiříčka obecná (*Delichon urbica*), zvonek zelený (*Carduelis chloris*), stehlík obecný (*Carduelis carduelis*), konopka obecná (*Carduelis cannabina*), zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*), pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*), vrabec domácí (*Passer montanus*), vrabec polní (*Passer montanus*). Všechny tyto druhy zůstaly pravidelnými hnízdiči až do dnešní doby, jedinou výjimku mezi nimi tvoří obě sovy (*Athene noctua* a *Tyto alba*), které skoro úplně vymizely z celé oblasti Tachovska a dnes se zde vyskytuje několik posledních párů. V Tachově již od sedmdesátých let minulého století nehnízdí.

Dále byly v době do roku 1973 zjištěny další druhy, ovšem jako ojedinělá zahnízdění, vždy v jediném páru a velmi nepravidelně. Některé z nich byly vždy v celé oblasti vzácné a nebyly již dále v Tachově při hnízdění zjištěny (krutihlav obecný – *Jynx torquilla*, slavík obecný – *Luscinia megarhynchos*, dlask tlustozobý – *Coccothraustes coccothraustes*). Ojediněle a nepravidelně se však již v tomto prvním období vyskytly i jiné běžné druhy, které v pozdějších letech do města pronikly jako trvalí hnízdiči (konipas horský – *Motacilla cinerea*, budníček menší – *Phylloscopus collybita*, pěnice pokřovná – *Sylvia curruca*). Zajímavé bylo ojedinělé zjištění hnízdění budníčka lesního (*Phylloscopus sibilatrix*) v zahradě u rodinného domku v roce 1967, neboť tento druh, jinak v oblasti běžný, v Tachově již nikdy potom nebyl jako hnízdič zastižen. Podobně se vyskytoval ještě v období 1975–1980 jeden pár lejska šedého (*Muscicapa striata*) v střední části města na okraji historického centra u zbytků hradebních zdí. Po roce 1980 již nikdy nebyl ve městě pozorován, ojediněle jsme jej nacházeli v příměstských parcích.

Postup pronikání dalších druhů k hnízdění v městě Tachově shrnuje Tab. 1.

První další skupina druhů v městě začala pravidelně hnízdit od poloviny sedmdesátých let, tedy od roku 1975 (straka obecná – *Pica pica*, poštolka obecná – *Falco tinnunculus*, pěnice hnědokřídla – *Sylvia communis*, strnad obecný – *Emberiza citrinella*) či od roku 1976 až 1977 (budníček menší – *Phylloscopus collybita*, budníček větší – *Phylloscopus trochilus* a konipas horský – *Motacilla cinerea*). Tyto druhy hnízdily v městských parcích i v zahrádkách u rodinných domků, do nového sídliště však všechny pronikaly později, většinou až v druhé polovině devadesátých let. Pouze strnad obecný byl jako hnízdič pozorován na sídlišti jen s asi dvouletým zpožděním oproti zástavbě rodinných domků. Zmíněné zpoždění je ovšem spíše způsobeno naprostou absencí dřevin v počátcích existence sídliště a poté jejich postupným přibýváním, než

přivýkáním blízkosti člověka. V zahrádkových koloniích se druhy této skupiny rovněž objevily později, ne však s tak velkým zpožděním, převážně kolem roku 1977 až 1980.

Tab. 1: Postup objevování se jednotlivých ptačích druhů jako hnízdičů ve městě Tachově; obyčejně vytištěné datum – vůbec první zjištěné hnízdění; tučně vytištěné datum – začátek pravidelného hnízdění.

Tab. 1: First occurrences of different bird species, breeding later in Tachov town; thin letters – first recorded breeding; bold letters – start of regular breeding.

Druh/Species	Městské parky/Parks	Zástavba domků se zahrádkami/Houses and gardens	Panelové sídliště/Blocks of flats	Zahrádkářská kolonie/Gardens
<i>Muscicapa striata</i>		1975		
<i>Motacilla cinerea</i>		1973 1977		2000
<i>Pica pica</i>	1979 1978	1975	2000	1980
<i>Falco tinnunculus</i>		1975	2001	1987
<i>Sylvia communis</i>		1975		1977
<i>Emberiza citrinella</i>	1974	1975	1987	1976
<i>Phylloscopus collybita</i>	1974	1976	2000	1977
<i>Phylloscopus trochilus</i>	1979	1977	1986	1977
<i>Motacilla cinerea</i>		1973 1977		2000
<i>Sitta europaea</i>	1975	1983		
<i>Sylvia curruca</i>	1975 1977	1970 1979	2000	1977
<i>Erithacus rubecula</i>	1976	1980		1989
<i>Certhia brachydactyla</i>	1976	1980		
<i>Troglodytes troglodytes</i>		1984		2000
<i>Sylvia borin</i>	1975 1984	1980	2000	1989
<i>Hippolais icterina</i>	1975 1995	1977 1983	1982 1984	
<i>Carduelis flammea</i>		1982		
<i>Motacilla flava</i>		1983 ?		
<i>Strix aluco</i>	1984			
<i>Turdus pilaris</i>		1980 1998		
<i>Sylvia atricapilla</i>	1980 1985	1985		
<i>Acrocephalus palustris</i>		1988		

Skupina druhů tvořená brhlíkem lesním (*Sitta europaea*), červenkou obecnou (*Erithacus rubecula*), šoupálkem krátkoprstým (*Certhia brachydactyla*), střízlíkem obecným (*Troglodytes troglodytes*) a pěnicí slavíkovou (*Sylvia borin*) zaznamenala počátek svého pravidelného hnízdění v městské zástavbě rodinných domků v první polovině osmdesátých let, přitom většina z nich již hnízdila v městských parcích od poloviny sedmdesátých let a naopak dodnes nepronikla na panelová sídliště. Pouze pěnice slavíková začala alespoň po roce 2000 hnízdit i v panelovém sídlišti. Také v zahrádkářských koloniích se tyto druhy objevily jen ojediněle (pěnice slavíková, střízlík obecný) a to až velmi pozdě, kolem roku 2000. V období po roce 1980 začal v Tachově hnízdit pravidelně i sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*), byť v městských parcích byla ojedinělá hnízdění zachycena již v polovině sedmdesátých let. K druhům této skupiny lze přiřadit i čečetku zimní (*Carduelis flammea*). Druh, který se z šumavského refugia v sedmdesátých letech šířil po celé naší republice se začal na Tachovsku vyskytovat již po roce 1975. V městě Tachově se

objevil v zahrádkách u rodinných domků jako ojedinělý hnízdič v roce 1982 a od té doby zde v nevelkém počtu hnízdí, v posledních deseti letech však stále méně pravidelně. Do tohoto období spadá i začátek pravidelného hnízdění jednoho páru puštíka obecného (*Strix aluco*) v jednom ze tří městských parků. Naprosto raritní záležitostí bylo příležitostné zahnízdění jednoho páru konipase lučního (*Motacilla flava*) na zpustlé zahradě u řeky ve středu města a to po dva roky za sebou.

Jsou ovšem i některé druhy, které pronikly do městské zástavby v Tachově ještě později. Především je to kvíčala obecná (*Turdus pilaris*). První ojedinělý pokus o hnízdění byl sice zaregistrován ve vilové zástavbě Tachova již v roce 1980, potom však dlouho hnízdění nebylo opakováno a první další spolehlivě prokázané případy byly zjištěny až v roce 1997. Od tohoto roku již kvíčala ve městě Tachově hnízdí (ŘEPA 2004). Dalším velmi opožděně do města Tachova pronikl druhem je pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*). V roce 1980 byl sice opakovaně pozorován zpívající samec v městském parku u letního kina, tento výskyt se pak po řadu let již neopakoval a první ojedinělé takové případy, jak v městských parcích, tak i v zahrádkách u rodinných domků, se objevily až po roce 1995. Pravidelná zahnízdění, většinou doložená opakovaným výskytem zpívajícího samce na jednom místě, se začala vyskytovat až po roce 2000 a to stále jen ve velmi malém počtu do 2–3 párů. U dalšího druhu, rákosníka zpěvného (*Acrocephalus palustris*), jsme našli obsazený revír ve městě jen jedenkrát, na okraji města, v porostu vysokého plevele u řeky na okraji zastavěné části města za zahrádkami rodinných domků, a to v roce 1988. Obdobné pozorování jsme již nikdy v dalších letech nezaregistrovali. Žádný z těchto druhů jsme také nikdy nezjistili v panelových sídlištích ani v zahrádkářské kolonii.

Na závěr tohoto přehledu zmíníme ještě tři druhy, které s ve sledovaném období projevily jako hnízdiči v zahrádkových koloniích. Byly to tuhyk obecný (*Lanius collurio*), cvrčilka zelená (*Locustella naevia*) a cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*). Žádný z nich zatím nepronikl do vlastních městských biotopů.

Z celé této sestavy ve sledované době se urbanizujících druhů bylo jen několik, které se v městských biotopech vyskytly ve větším počtu. Z výsledků kvantitativního sledování (ŘEPA1993) jsem vybral hodnoty pro tyto druhy a v Tab. 2 uvádíme, jak se během sledovaného období vyvíjela jejich abundance.

Některé z hodnocených druhů (pěnice slavíková či budníček menší) trvale postupně zvyšovaly svou početnost, zdá se tedy, že jejich přivyknutí blízkosti člověka je povlovné. Ovšem další druhy buď od začátku udržují stejnou početnost (pěnice pokřovní), nebo dokonce vykazují po počátečním vysokém stavu pokles (budníček větší, pěnice hnědokřídlá), takže u nich bylo vniknutí do městského prostředí rychlé a odehrálo se v krátké době.

Tab. 2: Vývoj počtu hnízdících párů na pravidelně sledované ploše u početněji zastoupených druhů – průměrný počet párů zjištěných v jednotlivých obdobích na zkoumaných plochách: rodinné domky + parky 18,4 ha, panelové sídliště 15,8 ha a zahrádková kolonie 12 ha.

Tab. 2: Development of number of breeding pairs in regularly surveyed area in the most abundant species – average number of pairs recorded in different time periods in surveyed areas: houses + parks 18,4 ha, block of flats 15,8 ha, garden colony 12 ha.

Druh/Species	Typ stanoviště/Habitat	Průměrný počet hnízdících párů/Average number of breeding pairs			
		1976–1980	1981–1985	1986–1990	2001–2004
<i>Sylvia communis</i>	Rodinné domky + parky	2,0	0,8	1,0	0,3
	Panelové sídliště	0	0	0	0
	Zahrádková kolonie	4,8	5,0	3,1	5,0
<i>Emberiza citrinella</i>	Rodinné domky + parky	0,2	0	0,2	0,3
	Panelové sídliště	0	0	0,2	0
	Zahrádková kolonie	3,0	3,2	3,0	3,3
<i>Phylloscopus collybita</i>	Rodinné domky + parky	0,2	1,2	2,0	2,0
	Panelové sídliště	0	0	0	5,7
	Zahrádková kolonie	0,2	0,2	0,6	8,7
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Rodinné domky + parky	1,2	2,8	1,8	0,7
	Panelové sídliště	0	0	0,2	0
	Zahrádková kolonie	2,8	2,6	3,0	1,8
<i>Sylvia curruca</i>	Rodinné domky + parky	1,8	1,6	1,8	2,0
	Panelové sídliště	0	0	0	0,7
	Zahrádková kolonie	1,9	4,4	3,8	5,0
<i>Sylvia borin</i>	Rodinné domky + parky	0,2	1,2	2,4	0,7
	Panelové sídliště	0	0	0	0,7
	Zahrádková kolonie	0	0	0,4	2,7

Diskuze

Porovnáme-li celkový seznam druhů, jejichž pronikání do města Tachova k hnízdění jsme po roce 1975 zaznamenali (viz Tab. 1) s údaji uváděnými ve Fauně ČR (HUDEC a kol. 1983, HUDEC a kol. 1994, HUDEC, ŠTASTNÝ a kol. 2004) a s výsledky v komentáři k Mezinárodnímu hnízdnímu atlasu (ŠTASTNÝ, RANDÍK, HUDEC 1987, ŠTASTNÝ, BEJČEK, HUDEC 1996), pak je zřejmo, že většina těchto druhů je i v celé ČR známa jako obyvatelé urbánního prostředí, byť i vesměs jsou zdůrazňovány biotopy s bohatšími porosty dřevin (hřbitovy, zahrady, parky) jako podmínka pro jejich hnízdění. Týká se to nejsilněji červenky obecné, střízlíka obecného, lejska šedého nebo sedmihláaska hajního. Všechny tyto druhy byly také v Tachově zjištěny jen jako ojedinělé a mnohdy spíše jen příležitostní hnízdiči.

Zjistili jsme i několik zahnízdění v městě Tachově, které zatím představují velmi neobvyklý zjev z pohledu celé ČR. Rákosník zpěvný a konipas luční, zde však hnízdili pouze jedinkrát, respektive dvakrát a to ještě na velmi specifickém stanovišti, takže jejich příslušnost k seznamu hnízdících druhů Tachova považuji za vysloveně nahodilý jev. A rozhodně je nemůžeme počítat k druhům postupně se urbanizujícím. Šoupálek krátkoprstý rovněž v Tachově zahnízdil jen ojediněle. Jediný pravidelněji hnízdící pár pak využíval městského parku ležícího nedaleko od okraje

města, v místě kde k němu přiléhá velký úsek parkovité krajiny. Je tedy možno říci, že i tento druh se zatím urbanizoval minimálně. Naopak z druhů, u nichž je v ČR známé hnízdění ve městech chybí v Tachově především drozd zpěvný (*Turdus philomelos*) a holub hřivnáč (*Columba palumbus*). O příčinách je však těžko hovořit.

Zajímalo nás také, zda v Tachově zjištění noví hnízdiči vnikali do lidských sídel v celé širší oblasti. V tachovském okrese existují tři další města, z nichž v jednom, Boru u Tachova jsme zhruba v stejném období prohlíželi několik částí zastavěného území (ŘEPA 1985, 1986 a nepublikované údaje). Také jsme v dotčeném období sledovali kvantitativní složení ptáků ve větší množství obcí (Skláře, Chodová Planá, Staré Sedliště, Tisová, Čečkovice, Lhota u Tachova, Nová Strast, Lesná, Diana, Svátá Kateřina, Rozcestí – ŘEPA 1979, 1981, 1986 a nepublikované údaje). Sumárně lze říci, že v městě Boru jsme našli jako urbanizující se stejné druhy jako v Tachově, samozřejmě nebyly zde zastíženy velmi vzácní hnízdiči Tachova, jako je konipas luční, rákosník zpěvný, nebo střízlík obecný. Ve vsích jsme našli i několik dalších druhů, které ve městech jako hnízdiči pozorovány nebyly. Byl to především drozd zpěvný (*Turdus philomelos*), jehož chybění v Tachově jsme hodnotili jako překvapivé. Dále byly jako hnízdiči v obcích zjištěny také hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*), strakapoud malý (*Dendrocopos minor*), tuhyk obecný (*Lanius collurio*), cvrčilka zelená (*Locustella naevia*) a sýkora lužní (*Parus montanus*). Všechny tyto druhy se však v zastavěných územích vesnic vyskytovaly v malém počtu a obvykle nepravidelně. Naopak většina druhů zjištěných jako hnízdiči ve městech, hnízdila v dané oblasti i ve vsích. Jsou ovšem i druhy hnízdící v Tachově, které nebyly na vsích jako hnízdiči zjištěny. Odhlédneme-li od druhů ve městě jako hnízdiči ojedinelých (konipas luční, rákosník zpěvný, puštík obecný), byly mezi nimi i druhy v Tachově hnízdící již pravidelně. U některých, např. šoupálka krátkoprstého, puštík obecný a pěnice černohlavé je zřejmo, že ve vsích nenalezli větší stromové porosty typu městských parků, které pro ně byli základním biotopem přes nějž do města pronikali. Absence konipase horského ve vsích je dána tím, že sledované vsi, na rozdíl od Tachova, neležely na větším vodním toku. Proč však čečetka zimní při svém šíření po Tachovsku vnikla do zahrad v Tachově, a nenašli jsme ji v žádné sledované vsi, těžko vysvětlujeme, neboť ve volné krajině osidluje biotopy, jejichž strukturní období můžeme ve vsích najít (řídke křoviny na mokřadech a oprátech apod.)

Souhrn

Autor popisuje postup pronikání ptačích druhů do městského prostředí na konkrétním příkladu malého západočeského města Tachova, v němž systematicky a podrobně sledoval kvantitativní a kvalitativní složení ptactva od roku 1967 do současnosti. Uvádí přesná data začátku hnízdění jednotlivých druhů, v této době na města nově proniknuvších a srovnává s poznatky z ostatní ČR i z obydlených míst užšího regionu.

Během třiceti let od roku 1975–2005 postupně pronikly do města Tachova jako hnízdiči téměř dvě desítky druhů. Kolem roku 1975 to byly

Pica pica, *Falco tinnunculus*, *Sylvia communis* a *Emberiza citrinella*, do konce sedmdesátých let se k nim přidali *Phylloscopus collybita*, *Phylloscopus trochilus* a *Motacilla cinerea*. V první polovině osmdesátých let to byli *Sitta europaea*, *Sylvia borin*, *Hippolais icterina*, *Carduelis flammea*, *Troglodytes troglodytes*, *Strix aluco* ojediněle i *Certhia brachydactyla*. V tomto období po dva roky zjištěné hnízdění jednoho páru *Motacilla flava* hodnotíme jako naprostý extrém. Ještě v druhé polovině osmdesátých let jsme registrovali vniknutí do města u *Turdus pilaris* a *Sylvia atricapilla*, opět bylo ojediněle zjištěné hnízdění neobvyklého druhu a to *Acrocephalus palustris*. *Lanius collurio*, *Locustella naevia* a *Locustella fluviatilis* v tomto období začaly hnízdit i v příměstských zahrádkových koloniích, do vlastního města však dosud nepronikly. Z druhů v ČR běžně urbanizovaných jsme dosud v Tachově jako hnízdiče nezastihli *Columba palumbus* a *Turdus philomelos*.

Summary

Detail composition of bird species occurring in Tachov town (western Bohemia) has been systematically recorded by the author since 1967 up to now. He recorded exact dates of beginning of breeding in species newly breeding in the town and discusses the data with data from other Czech towns.

During 30 years (1975 – 2005), up to 20 new species started to breed in Tachov town. They were: around 1975 – *Pica pica*, *Falco tinnunculus*, *Sylvia communis* and *Emberiza citrinella*, at the end of the 70's – *Phylloscopus collybita*, *Phylloscopus trochilus* and *Motacilla cinerea*, during the first half of the 80's – *Sitta europaea*, *Sylvia borin*, *Hippolais icterina*, *Carduelis flammea*, *Troglodytes troglodytes*, *Strix aluco* and rarely *Certhia brachydactyla*. Two breedings of *Motacilla flava* recorded in two successive years we assess as an extreme. During the second half of the 80's we recorded *Turdus pilaris* and *Sylvia atricapilla* as new breeders. Another very rare species bred in Tachov town in this period too – *Acrocephalus palustris*. *Lanius collurio*, *Locustella naevia* and *Locustella fluviatilis* started to breed in garden colonies near to town but those species do not breed in the town itself so far. However, we did not recorded two common town-breeders in the Czech Republic – *Columba palumbus* a *Turdus philomelos*.

Literatura

- CULEK M., 1997: Bioregiony ČR. *Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha*.
 HUDEC K., 1993: Der Vogelbestand in der Staedtischen Umwelt von Brno (ČSSR) und seine Veraenderungen. *Acta Sci. Nat. Brno*, 10: 1-54.
 HUDEC K. et al., 1983: Fauna ČSSR, Ptáci 3. *Academia, Praha*.
 HUDEC K., et al. 1994: Fauna ČR, Ptáci 1. *Academia, Praha*.
 HUDEC K. et al., 2004: Fauna ČR. Ptáci 2. *Academia, Praha*.
 ŘEPA P., 1979: Ptactvo samoty Rozcestí v Českém lese. *Zprávy muzeí Západočes. kraje Přít.*, 22: 93-103.
 ŘEPA P., 1980: The bird synusia of the two villages in the Český les mountains. *Folia zoologica*, 29: 171-184.
 ŘEPA P. 1981: Qualitative und quantitative Zusammensetzung von Nist-synuzien der Voegel in der Stadt Tachov (Suedwestboehmen). *Věstn. čs. spol. zool.*, 45: 129-134.
 ŘEPA P., 1981a: Ptactvo města Tachova. *Sborn. Západočes. muzea, Přít.*, 38: 31-62.
 ŘEPA P., 1982: Qualitative und quantitative Zusammensetzung der winterlichen Voegelsynuzien in Biotopeneiner kleinen Stadt. *Věstn. čs. spol. zool.*, 46: 45-55.

- ŘEPA P., 1985: Složení hnízdních synuzií ptáků v malém městě Bor. *Sborn. Západočes. muzea, Přír.*, 21: 1-29.
- ŘEPA P. 1986: Složení hnízdních ptačích synuzií v příměstských parcích v Boru a V Chodové Plané (západní Čechy). *Zpr. muzeí Západočes. kraje, Přír.*, 32-33: 75-85.
- ŘEPA P., 1993: Změny ve složení hnízdního ptactva v malém městě Tachově během delšího časového období. *Erica*, 2: 65-82.
- ŘEPA P., 1994: Složení hnízdní ptačí synuzie a jeho změny v příměstské zahrádkářské kolonii. *Erica*, 3: 69-78.
- ŠŤASTNÝ K., RANDÍK A., HUDEC K., 1987: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v ČSSR 1973/77. *Praha*.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V., HUDEC K., 1996: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985–1989. *H+H, Jinočany*.